

Versiones

CUM EXPOSITIONE III.

35. Vers 12. Sacerdos quoque Iovis. Syriac. Domini Dominorum quia Jupiter erat supremus Deus. Qui erat ante Civitatem; quia Jupiter in suburbanis habet suam domum, & templum, ne forte hominum tumultu fœderetur. Tauros & Coronas, Tauros nempe Coronatos & ante januam afferens ad majorem apparatus, & cultum, ut dicitur Machab. 4. n. 57. Ornauerunt faciem templi Coronis aureis.

QUÆSTIO V.

Quare Gentiles offerebant Diis suis victimas Coronatas?

36. Textus ait, quod Sacerdos Jovis ad offerendum adducebat victimas, seu tauros cum coronis, quia ut dixi in expositione Victimæ coronatæ offerebantur.

37. Corona cum sit rotunda ponitur pro symbolo totius perfectionis, ac copiæ omnium bonorum totius Regni, illiusque felicitatis, & in capitibus victimarum imponebantur, ut hoc signo Gentiles denotarent, se ipsos Deo suo non offerre, nisi perfecta, selecta, ac meliora ut ita suam gratitudinem testificarentur diis suis, à quibus tanta bona receperant. Valer. Maxim. l. 9. c. 1. Macrobi. Satur. c. 11.

38. Deo semper offerenda sunt meliora, Mandavit deus, Levit. 19. n. 23. Quando ingressi fueritis terram & plantaveritis in ea ligna pomifera, auferetis praputia eorum, poma, quæ germinant, immunda erunt vobis, nec edetis ex eis; quarto autem anno omnis fructus eorum sanctificabitur laudabilis Deo. Fructus quos arbores germinabant, primo, secundo, & tertio anno erant adhuc imperfecti, at vero in quarto erant plenè consummati in ultima perfectione, ac maturitate, & tunc offerendo deo d. Chrysof. serm. de Pentecost. ait. Vide legis conditoris prudentiam, fructum primum, nec manducari permittit, ne ante Deum quisquam cum percepisse videatur, nec offerri concessit, ne Deo immaturus offeratur, quia oblatione nedum dignus est fructus, nec accipiendi convenit immaturus.

39. Adamus extitit primus fructus generis humani cur non se offert Deo cum aliquo sacrificio, ut ejus filius Abel. Genes. 4. n. 4. Adamus extitit multum imperfectus, fœdatus, ac immaculatus suo peccato, at Abel purus, sanctus, & valde perfectus, indeque ipse, & non Adamus facit sacrificium. Sic pergit citatus Chrysof. Ille fructus fuerat peccato alligatus, & peccati crimine tenebatur, ideo non levatus est, licet fructus prior videatur, sed is, qui postea factus, ut discas, quod ille fructus primitias facit, qui robustus, & validus, & summa maturitate florescit.

Act. 14. n. 13. Quod ubi audierunt Apostoli Barnabas, & Paulus, concessis tunicis suis exilierunt in turbas clamantes.

Versiones

CUM EXPOSITIONE IV.

à Vers. 13. usque ad 17.

40. Vers 13. Quod ubi audierunt Apostoli. Voces scilicet acclamantium, Dii similes hominibus venerunt ad nos; nam Apostoli Lycaoni-

cam vocem rectè intellexerunt, quamvis neget Chrysof. Concessis tunicis, d. Chrysof. Diruptis vestibus suis, quod solebat fieri apud Judæos in signum doioris, ac detestationis, Exilierunt in turbas, quo significatur magnus fervoris impetus a postolorum ad impediendum tam execrabilem errorem

Vers. 14. Nos mortales sumus similes vobis. Syriac. Passionibus obnoxii sicut & vos. Oecumen. Similiter affectibus & malis obnoxii sicut vos. Factum superbiæ evitantes cognoscunt humilitatem suæ naturæ, & ab his vanis cogitationibus convertimini ad verum deum adorandum, qui tot mirabilia in generationibus præteritis, & modo vobis benefaciens de Cælo, dans vobis solem & pluviam, ac fructus in tempore suo

Vers. 17. Vix sedaverunt turbas. Syriac. Vix compescerunt turbas, ne quis ei sacrificia et. ait Lyran. Propter pronitatem ad idololatriam. Solum de turbis hic fit mentio, nulla autem de Sacerdotibus; suspicatur Carthusianus, quod cum audierunt suum Jovem, ac Mercurium à Paulo, ac Barnaba vanum vocari, ac despici, venerationem in odium convertisse erga Paulum, ac Barnabam.

QUÆSTIO VI.

Quare isti Lycaonenses volunt aris, & sacrificiis colere Apostolos tanquam Deos?

Cum tota Gentilitatis cæcitas provenisset ex Caliquorum beneficentia, vel victoria, edificio, vel arte, videns Diabolus, quia Apostolus Paulus sanaverit claudum credidit se habere bonam occasionem ad novam idololatriam introducendam, ut sic magis perderet illos homines, & an forte posset inescare sacros Apostolos d. Chrysof. homil. 1. ad popul. Antioch. sic ait Illi, scilicet, homines, Paulo, & Barnaba immolare aggrediebantur, vide Diaboli malitiam; Per quos Dominus impietates ex mundo exturbare studebat, per hos ipsam ille inducere curabat, rursus persuadens Deos homines esse putare, quod & prioribus fecit temporibus, & hoc maxime est, quod idololatria principium, & radicem introxit multi enim, qui urbes edificaverunt, ut Deos adorarent.

Maximè consideranda est alta dispositio divinæ Providentiæ. Mittit Christus D. suos discipulos in mundum, ut illius errores destruerent, Idolorum cultum evertent, eorumque superstitiones avellerent, & ait eis; Tradent vos in Concilium, & in Synagogis suis flagellabunt vos, ad Præsides, & Reges ducemini propter me. & eritis odio omnibus hominibus propter nomen meum, Matth. 10. n. 17. & 22. Quid agis o bone Deus? Solent Reges suos legatos quos mittunt ad nationes extraneas toto affectu disponere, ac ordinare, ut acceptabiles sint populo, ac amico fœdere cum eis uniantur, Si, Domine, tuos Apostolos tanquam legatos mittis ad omnes gentes, cur non disponis, ut ipsi sint maxime amabiles, ac charissimi omnibus, cur vis, ut habeantur in odium omnium? Ibant Apostoli magna potestate tanquam omnium beneficii ut infirmos curarent, mortuos suscitarent, & ut ab obsessis dæmones expellerent, si ipsi grati essent amabiles populis, facile, ut Dii crederentur, & eos ut Deos adorarent; totus enim error, ac cæcitas Gentilium natus est ex beneficiis hominibus, sic ait Chrysof. citatus: Multi enim, qui & bella bene gesserant, & urbes edificaverunt, & aliis hujusmodi permoverant sui temporis

temperis homines, Dii à multis estimati sunt, & templis, & aris honorati sunt, & omnia Gentilium Deorum nunc ab his omnibus constatus est. Nota sequentia. Ne hoc sanctis fieret, permisit Deus ipsos continuo pelli flagellari, in varios incidere morbos ut nimia corporis imbecillitas, & tentationum turba præsentibus persuaderet, quod homines erant talia edentes miracula.

Mandat Deus Moyfi, ut Aaronis virga recondatur, & ponatur in arca testamenti, Refer virgam Aaron in tabernaculum testimonii. Numer. 17. n. 10. Multis placet, quod illa virga Aaronis erat virga Moyfis, qua ipse fecit tot, & tanta prodigia in Aegypto, mare fudit, hostem perdidit, ut Hebræum servet tot rerum potens virga, tot mirabilium operatrix ab oculis hominum lateat, & absconditur. D. August. ad locum citatum ait, Unde, & virga in qua tot signa fecerat, absulit, ne adoraretur. Alie debent homines cogitare de suo viro servatore, ac benefico, quando divina Providentia de Virga servatrice abscondenda disponitur.

QUÆSTIO VII.

Quare sacri Apostoli tanto impetu, ac vehementia prohibent, ne eis stant sacrificia, & altaria?

46. Siffis vestibus ostendunt magnam detestationem operum, & suam fervorem ad prohibendum tantum nefas cum Exilierunt tam ne deo debita gloria ad homines transferretur, quia soli omnipotenti Deo sacrificia debentur; tum etiam ne Lytenses tam grave scelus, tamque grande, & execrabile peccatum committerent, ac proinde in hoc facto manifestarunt sacri apostoli excellentiam suæ Charitatis, ac erga deum, & homines, tamquam duabus alis quæ datæ sunt mulieri, ut fugeret, ac tenderet in locum sibi paratum à Deo Apocal. 12. n. 14.

47. In quo maxime nitet, & resplendet summa, & excellens virtus apostolorum humilitas, qua se continent in sua Sphæra, ut se homines recognoscant, & etiam eorum eximia charitas, ut alios doceant, & illuminent, & à peccatis, ac erroribus avertant, ne hominibus honorem soli deo debitum tribuant.

48. Consi lera duos præclarissimos prophetas Moysem, & Isaiam, ille dum à Deo eligitur, & mittitur ut dux, ad liberandum Israël de Aegypto multum se excusat. Quis sum ego, ut vadam ad Pharaonem, mitte quem misurus es. Exod. 4. n. 1. At alter, scilicet, Isaias valde diversimodè se habet, nam ut vidit deum sollicitum de ministro eligendo, ut destineret ad populum, statim se offert. Ecce ego mitte me. Isai. 6. n. 8. Uterque justè, & sanctè se exhibet ut ponderat D. Gregor. Nazianz. dicens, Bonum est aliquantisper per Dei imperium detractare ut Moyse & Isaias advocantem promptè, atque impigre occurrere quemadmodum Isaias. Moyse assumebatur ad regimen, & gubernaculum totius populi; Isaias vero destinabatur, ut sua doctrina, & prædicatione populum illustraret, mundaret ac purificaret à suis peccatis. Moyse ex sua humilitate retractat regiuni, clavum accipere & in supremo populi apice consistit. At Isaias ex ferventi charitate, qua de populi salute flagrabat, promptè, & omni periculo contempto se exponit, ac præsentat, ut purificationem, quam calculo de manu Angeli acceperat populo communicaret. Nicetas Nazianz

Scolastic. sic ait, Etenim Moyses impari metuens muneri sibi, suæque fragilitati prospiciebat refugiendo, Isaias autem cum remissis suis peccatis audisset, quis proficeretur ad populum hunc, atque existimaret eam ob causam nuntium quari, ut pari beneficio fruerentur illi, ad quos mitteretur præ animi letitia se ipsum offert, ut illis propter peccata remitterentur Ecce ego inquit, mitte me, quare non sine ratione ille mandatam sibi provinciam deprecabatur & hic cupide ambebat.

Act. 18. n. 8. Supervenerunt autem quidam ab Antiochia, & Iconio ludæi, & persuasit turbis, lapidantesque Paulum traxerunt extra Civitatem, existimantes eum mortuum esse.

Versiones.

CUM EXPOSITIONE V.

à Vers. 18. usque ad 19.

49. Vers 18. Persuasit turbis, nempe à Judæis, lapidantes Paulum quanta est populi inconstantia; nam Paulo ante Paulum ut mercurium divinis prosequerentur honoribus, nunc verò sacrilegum ac blasphemum lapidibus obrunt. Paulus lapidaverat Stephanum. Act. modo ipse lapidatur, & appositè id patitur, quod alteri irrogavit. Traxerunt extra Civitatem, protruserunt extra Civitatem, tanquam mortuum ne mortuo contra minaretur Civitas.

50. Vers. 19. Circundantibus autem discipuli ut eum tamquam mortuum sepelirent, ut ait Cajetan. vel ut absconderent, & protegerent à Judæis ut vult Lyranus, Postera autem die, divinitus restituta sanitate à tam dira, ac crudeli lapidatione, ut observant Carthusian. Lyran & alii ipse cum Barnaba se conduxit verben, ubi multos docuerunt, & confirmarunt in fide.

QUÆSTIO VIII.

Quare per multas tribulationes, & labores intrandum est in regnum Cælorum?

51. Hunc locum tractans D. Hieronymus epist. ad Ocean. de ferendis opprobriis ait Si per multas tribulationes quibusdam cæcis regi aditus aperitur, illis utique clauditur qui nolunt suscinere, vel paucas. Clavis nobis aperiens regnum Cælorum est tribulatio; pressura, quod in supremo nostro capite Jesu videmus, qui de se dixit ad suos discipulos, O stulti, & tardi corde ad credendum nonne hæc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam. Luc. 24. n. 27.

52. primò, quod alta Dei providentia ita est ordinatum; quia præsens vita laboribus plena est, & illis pro deo patienter toleratis componitur corona ad gloriam. Secundo, quia innumeris nobis sunt inimici, qui nos undique opprimunt, & vexantur, quibus si benefeceris Deus erit tibi eximius benefactor. Tertio quia his laboribus virtus magis fovetur, stabilitur, ac radicatur. Quarto, qui hoc nitro, & lixivio peccata mundantur, abluuntur, & extinguuntur, quia his expiantur, ac satisfatiuntur peccata, ut minor fortè sit pœna in altera vita, ac Purgatorio.

54. Sexto, quia ita dispositum, & ordinatum est à deo ut hæc sit trita, ac communis via per quam ascenditur, & ingreditur ad regnum Cælorum. Dicebat Dd; Joannes

